

Наше Слово

PIK LXVII № 31 (3390) ВАРШАВА, 31 ЛИПНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254



«В Україні наш збір має не лише фінансовий вимір»:

Bayraktar для України від Польщі

28 липня у Польщі завершився збір коштів на закупівлю бойового безпілотної Bayraktar TB2 (Байрактар) для Збройних сил України, ініціатором якого є журналіст видання Krypton Polityczna Славомір Сераковський. Зібрана сума на час завершення роботи над цим номером тижневика перевищила 22,5 мільйона злотих. Загальна вартість дрона становить 22,5 мільйона. До збору приєдналося понад 200 тисяч людей.

Ідея про Bayraktar народилася в хмарах

— Збирали гроші литовці, українці, тепер наша черга, — каже Славомір Сераковський. Поляк вирішив організувати таку акцію, коли почув, що турецька компанія, яка виробляє безпілотники, після старту української ініціативи вирішила безкоштовно передати ЗСУ три свої пристрої. Завдяки цьому українці могли призначити зібрані гроші на іншу ціль.

— Я подумав, що це можливість, якою було би нерозумно не скористатися. Адже ми можемо зібрати на дрон, а заодно мати кошти на гуманітарну допомогу. Тому ми це робимо, — додає Сераковський.

У Литві необхідну суму, майже 5,4 мільйона доларів, збрали лише за три дні. У Польщі це займає набагато більше часу (збірка триває від 28 червня, — ред.). Журналіст пояснює, що в Україні та Литві збір готували кілька тижнів, була підтримка урядів.

— У нас все працює стихійно. Крім того, зараз канікули, також людей дра-



▲ Славомір Сераковський

тує інфляція, тому так довго усе триває, — пояснює Сераковський.

Ідея спала йому на думку, коли він сам перебував у хмарах — на борту літака.

— Я летів на наукову конференцію. Плану не було. Можливо, це божевільня, але воно того варте, — додає Славомір.

Особисто, на день народження, з симпатії

Завдяки ініціативності Сераковського до збору коштів долучилося багато знаменитостей зі світу кіно, театру, медіа, спорту, політики, літератури. Серед осіб, які його підтримують, є колишній польський прем'єр-міністр Марек Белька, акторка Кристина Янда, режисерка Агнешка Голланд, найвідоміша польська супермодель Аня Рубік, олімпійський чемпіон зі стрибків з жердиною Владислав Козакевич, письменник Анджей Стасюк чи журналіст Куба Воевудзький, якого багато хто пам'ятає зі скандалу десятирічної давнини, коли його програми зняли з однієї з теле-радіостанцій за образу українських жінок. Вони та десятки інших особистостей записали спеціальне відео, у якому закликають польське суспільство підтримати збір коштів.

До ініціативи приєдналася й українська громада в Польщі.

— Я хотіла показати, що нам дуже бо-
лить серце за Україну, і ми допомагаємо

як можемо, аби вона перемогла, — каже голова фонду «Наш вибір» Мирослава Керик, яка відкрила свою «скарбничку» в межах акції Славоміра Сераковського на сайті zrzutka.pl.

І таких осіб — багато, бо збирала гроші й громада у Кракові, й українець із Варшави Ігор Житка, який щоденно робить зведення про війну на фейбук-сторінці, і пластунка Олена Боднар-Потопник, яка відкрила збір коштів на свій день народження, і український чоловічий хор «Журавлі».

— Коли я дізнався, що білоруси, які живуть у Польщі, почали збирати гроші, то подумав, що ми тим більше повинні зробити так само. Хор досить відомий, він має своїх прихильників, також є багато людей, які в ньому співали, адже нам уже 50 років. Варто скористатися цією нагодою, — каже Ігор Сулим, голова Ради хору «Журавлі».

Одну з найбільших сум у «скарбничку» збрали білоруси — близько 70 тисяч злотих.

Українців відзначили міськими нагородами

Активістка Анна Хранюк із Познані, доктори Григорій Купріянович та Андрій Савенць, о. Стефан Батрух із Любліна останніми тижнями отримали престижні титули та нагороди. Представників громади відзначили, зокрема, за популяризацію української культури та благодійну діяльність у їхніх містах проживання.

«За заслуги перед Познанню»

Таке звання присвоїли популяризаторці української культури та мови у Польщі **Анні Хранюк**. Міська рада нагородила її званням «За заслуги перед Познанню» (Zasłużony dla Poznania) за «багаторічну популяризацію Познані в Україні та сприяння і популяризацію української культури в Познані».



Зцим містом Анна пов'язана з 1991 року. Працювала в Університеті ім. Адама Міцкевича (УАМ) викладачкою української мови, де створювала з нуля факультет українознавства, програму та навчальні матеріали. Вона ініціювала та організувала співпрацю між УАМ та Львівським університетом ім. Івана Франка. Проводила поїздки познанських студентів до Львова та Києва і навпаки — львівських студентів до Познані. Представниця української громади є засновницею та діячкою Суспільно-культурного товариства «Поль-

ща-Україна», яке вже понад десять років організовує культурний фестиваль «Українська весна».

Коли понад вісім років тому почалася війна в Україні, Анна Хранюк ініціювала акцію «Діти з України», в межах якої діти, що втратили батьків, приїжджали до міста на відпочинок. Анна продовжує працювати у громадському секторі, щоби популяризувати місто відповідно до девізу «Познань, яку варто знати».

«Хочу пообіцяти, що моя діяльність точно не припиниться — як для Познані, так і для України», — сказала, отримуючи титул, Анна Хранюк. Вона подякувала міській владі та жителям за підтримку України.

«Це дім моїх батьків. Польща — моя Батьківщина, бо я тут народилася. Але є й Україна, яка дуже близька моему серцю, бо мій чоловік — українець зі Львова», — наголосила Анна Хранюк під час урочистої сесії міської ради. — Від імені українців хочу подякувати всім полякам, які присвячують на допомогу нам стільки часу і сил».

Медаль мера Любліна за культурні заслуги

Такою нагородою відзначили українського історика **Григорія Купріяновича** та поета **Андрія Савенця**.

Григорія Купріяновича знають чи не усі читачі нашої газети, адже він роками опікується інтересами громади не лише у Любліні. Він є одним із двох українських представників у Спільній комісії уряду та національних і етніч-



них меншин у Польщі, а нині — також її співголовою.

У Любліні його знають як члена багатьох організацій, передусім як лідера Українського товариства (УТ). Ця структура від початку своєї діяльності не лише гуртує українців Любліна, Холма та інших місцевостей регіону. Її представники організовують багато українських заходів як культурного, так і громадського характеру, що слугують збереженню та популяризації традицій і культури.



Секретарем УТ є Андрій Савенць. У Любліні українець відомий як перекладач і літературний критик, він є

членом Асоціації українських письменників та Національної спілки письменників України. Також Андрій Савенць — автор низки літературознавчих, літературно-критичних і перекладознавчих статей у різних часописах. Саме він багато років популяризує українську літературу у Любліні.

Вручення медалей відбулося під час міського заходу «Gala Kultury», у межах якого мер міста надає щорічні нагороди в галузі культури та мистецтва.

Медаль «Люблін — героям»

Цю відзнаку отримав греко-католицький парох **о. Стефан Батрух**. Український священник роками працює



зادля польсько-українського примирення та діалогу, за що уже був відзначений багатьма нагородами. Цього разу о. Стефана Батруха, який є головою Фонду духовної культури прикордоння, нагородили за гуманітарну допомогу Україні. На грамоті, що надається разом із медаллю, зазначено, що священник отримав її за «заслуги у служінні жертвам гуманітарної кризи, а також за особливий внесок у просування благородних цінностей та стратегічну підтримку міста Люблін у допомозі українському народу».

Фото з фейсбук-сторінок відзначених осіб або організацій, які вони представляють

Продовження з 1 сторінки

AKCJĘ WSPIERAJĄ

#BayraktarChallenge


 Marek Belka


 Maja Ostaszewska


 Tomasz Włosok


 Ralph Kamiński


 Malgorzata Kozuchowska


 Zbigniew Preisner

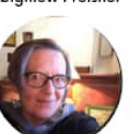

 Krystyna Janda


 Julia Wieniawa


 Maciej Stuhr


 Kuba Wojewódzki


 Robert Makłowicz


 Agnieszka Holland


 Malgorzata Rozenek


 Filip Chajzer


 Anita Sokolowska


 Mateusz Damięcki


 Filip Bobek


 Anja Rubik


 Aleksandra Popławska

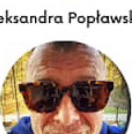

 Anna Seniuk


 Stanisław Koziej


 Adam Michnik


 Paweł Pawlikowski


 Artur Barciś


 Olaf Lubaszenko


 Borys Szyć


 Paweł Łoziński


 Adam Wajrak


 Wojciech Smarzowski


 Andrzej Stasiuk



Збір коштів попри поділи

— Через годину після старту ініціативи мені зателефонували журналісти з України. Ще до того, як це помітили польські медіа. Тож те, що українці так чекають від нас успіху, покладає на мене ще більшу відповідальність. У мене таке враження, що в Україні наш збір має не лише фінансовий вимір. Це показує, що ми не забуваємо про війну, — вважає Славомір Сераковський.

Тут варто додати, що в Україні за три дні також зібрали гроші на чотири безпілотники. Ініціатор та засновник благодійного фонду Сергій Притула зазначив, що це свідчить про єдність народу. Славомір має подібні відчуття щодо польської акції.

— У Польщі мене трохи здивувало те, що ми можемо зробити щось поза межами політичних поділів. Багато років не було такого моменту, аби до однієї кампанії приєднувалися люди з різними поглядами. А тепер це вдалося.

Підтвердженням цього може бути встановлена журналістом «онлайн-скарбничка» — «Сераковський — ворог, але я роблю переказ коштів для України!» (Sierakowski to wróg, ale wpłacam na Ukrainę!).

— Я зробив це для людей, яким я просто не подобаюся. Треба сказати, що ця «скарбничка» дуже популярна, — сміється журналіст.

Він вважає, що завдяки загальнонаціональній акції багато людей познайомилися між собою і можуть співпрацювати в майбутньому. У Польщі виник своєрідний громадський рух для збору коштів на безпілотники для України.

— Сподіваюся, ця спільнота залишиться з нами, — каже Славомір.

Хто буде наступним?

У Польщі збір коштів закінчується приблизно у той час, коли починається шостий місяць повномасштабної агресії. Сераковський зауважує, що важко довго зосереджуватися на війні, особливо в сучасному медіасвіті. Але не можна дозволити людям забути про неї.

— Ця акція — один із прикладів. Але кожен може знайти свій спосіб, щоби нагадувати про необхідність постійної підтримки України. Наша кампанія має резонанс і закордоном, в Україні та Туреччині. Але було би добре, якби німці чи французи також побачили на нашому прикладі, що звичайні люди можуть самоорганізуватися і провести таку ініціативу у себе вдома, — вважає Славомір Сераковський.

Польський збір коштів «Bayraktar dla Ukrainy» підтримали люди з різних держав — від Канади до Австралії. Часто жертводавці в коментарях наголошували, що приєдналися до акції, бо в їхній країні такої ініціативи немає.

Треба додати, що услід за Україною, Литвою, а зараз — і Польщею кошти почали збирати Норвегія та Канада. За океаном кампанію ініціювала некомерційна організація українсько-канадських добровольців UhelpUkraine. Ця команда волонтерів також організовує доставку через Польщу товарів першої необхідності. Планують зібрати 7 мільйонів канадських доларів. Головне завдання — передати безпілотник українським військовим до Дня Незалежності 24 серпня. Збір коштів у Канаді триває на платформі Uhelpukraine.org.

Фото з фейсбук-сторінки Славоміра Сераковського

Сторінки підготував Павло ЛОЗА

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Благодійний велопробіг у Бешадах

20 серпня у Ліську в Бешадах відбудеться благодійний велопробіг. Всі кошти від заходу передадуть на допомогу дітям, які постраждали від війни в Україні. Реєстрація вже триває. Організатори підготували для учасників три маршрути: сімейний — 18 км, відпочинковий — 70 км та туристичний — 110 км.

«Кожен маршрут матиме окремі позначки. На вас чекають локації, де буде можна „зарядитися енергією“, а на фініші — смачний відновлювальний почастунок!», — заохочують до участі організатори — спортивний магазин «Getready». Деталі про реєстрацію та усі подороби читайте на фейсбук-сторінці події (Bieszczadzki Charytatywny Rajd Rowerowy — Lesko 2022).

Інавгураційний концерт
Ukrainian Freedom Orchestra у Польщі

28 липня у польській Національній опері у Варшаві запланований інавгураційний концерт колективу Ukrainian Freedom Orchestra. До складу оркестру увійшли, зокрема, українські музиканти, які були змушені залишити Батьківщину через війну, а також ті, що на щодень працюють у європейських оркестрах. Це, зокрема, музиканти з Київської національної опери, Національного симфонічного оркестру України, оркестрів Львівської філармонії та Харківської опери.

28 липня — 20 серпня Ukrainian Freedom Orchestra проводитиме світовий тур Європою та США. Українські музиканти заграють у найбільших залах Великобританії, Франції, Німеччини, Нідерландів, а також у Нью-Йорку та Вашингтоні. Всі зібрані під час заходів кошти підуть на підтримку українських артистів та будуть передані Міністерству культури України.

Ініціаторами туру є Національна опера у Варшаві та Метрополітен-опера у Нью-Йорку.

Тривають зйомки польської версії
українського серіалу

20 липня телеканал «Polsat» заявив про початок зйомок серіалу «Слуга народу». Цей канал купив права на реалізацію польської версії у травні цього року.

«Слуга народу» — зроблений в Україні комедійний політичний телесеріал виробництва студії «Квартал-95» про історію обрання вчителя історії президентом. Головну роль Василя Голобородька виконав Володимир Зеленський, який згодом справді став главою держави.

Як повідомляє «Polsat», у польській версії серіалу головного героя зватимуть Ігнацій Конечний. Це розведений чоловік, який живе разом з мамою, сестрою та племінницею. Працює вчителем і обожнює поstatь британського прем'єра Вінстона Черчилля. Як і в українській версії, ставши президентом, головний герой відмовиться від усіх привілеїв. Зйомки серіалу проходять у Варшаві, вони мають закінчитися в листопаді цього року.

Антивосний протест
у польській столиці

Фото з фейсбук-сторінки «Євромайдан-Варшава»

Понад дві години тривав протест, який 17 липня відбувся біля посольства Росії у Варшаві. Він проходив під гаслом «росія — країна-терорист».

Акцію супроводжував перформанс українського митця Володимира Мелимука «Країна-матрьошка». Перед входом до посольства артист поставив двометрову матрьошку, яка символізує РФ. У середині неї була схована зброя і фото зі зруйнованими українськими містами та цивільними жертвами.

«Скільки ще невинних людей має вбити росія, щоб світ нарешті міг назвати речі своїми іменами?»

Чому Захід не посилює санкції після нападів на мирних жителів у Одесі, Кременчуці, Миколаєві, Вінниці? Ви повинні визнати цю країну найбільшою терористичною організацією у світі та ізолювати її! Інакше вони всіх нас уб'ють», — заявила Вікторія Погребняк, активістка «Євромайдан-Варшава». На фейсбук-сторінці організації можна подивитися відеозапис акції.

Біля огорожі посольства протестувальники також поклали закривавлені паперові літачки. Вони символізували збитий у 2014 році біля Донецька малазійський літак рейсу МН17, у якому загинуло 298 осіб. Демонстрація проходила саме на восьму річницю цієї трагедії.

Протестувальники вимагали, аби до Росії ставились як до терориста, припинили з нею торгівлю та запровадили повне ембарго на її товари.

«Євромайдан-Варшава», організатори події, повідомляють, що схожі акції під гаслом #Russiaisisterrorist-state заплановані до кінця липня у більш ніж 50 містах світу. Їхні учасники закликають владу різних країн визнати Росію терористичною державою.

Українські діти на літніх таборах у Польщі

У середині липня в містах південної та центральної Польщі завершилися двотижневі літні табори для дітей з України, які відвідали понад 120 учасників. Заняття проходили у восьми містах: це Ополе, Краків, Вроцлав, Валбжих, Наміслів, Мисловиці, Вжесьня та Гарволін. У них брали участь діти віком від 6 до 14 років. Під час майстер-класів вони мали змогу відволіктися від повсякденних турбот. Навчання було поєднане з розвагами, були теж спортивні ігри. Усі заходи були безоплатними, адже кошти на організацію таборів надав фонд «ОТТО». Метою ініціативи було не лише розважити дітей, а й підтримати батьків в опіці над ними. Ця проблема стосується передусім людей з України, які після приїзду до Польщі не можуть розраховувати на старших родичів, не знають нікого, хто міг би їм допомогти. Тому табори виявилися порятунком для багатьох сімей і самотійних матерів, які щодня ходять на роботу.

Об'єднані у Незалежності

8 липня Ігор Горків, голова Перемиського відділу Об'єднання українців у Польщі, взяв участь у заході на честь вільних людей Польщі, України та Сполучених Штатів, який пройшов з нагоди 246-ї річниці проголошення незалежності США. Подія стала можливістю подякувати Патріку Словінському, генеральному консулу Сполучених Штатів Америки, за дипломатичну службу у Польщі. У заході взяв участь також Марек Бжезінський — посол США у Польщі (на фото з Ігорем Горківим). Для посла це також була сентиментальна подорож, оскільки він мав нагоду відвідати місто, звідки походять його предки. На міському кладовищі в Перемішлі поховані прадіди американського дипломата.



Фото з архіву Генерального консульства США у Кракові

«Родинне дерево» — у «Ладомирії»

Понад 15 років діє у Золочеві на Львівщині громадська організація «Родинне дерево», до якої входять вихідці з Лемківщини, Холмщини, Надсяння і Любачівщини. Тривалий час організацію очолює Світлана Наливайко — невтомна організаторка різних заходів, фольклорних фестивалів, зустрічей, поїздок цікавими місцями.

Нещодавно представники «Родинного дерева» побували в етнопарку «Ладомирія», що у місті Радивиліві на Рівненщині. Золочів'яни з цікавістю розглядали давні селянські хати, косівську піч, різьблені скрині, старовинні і сучасні ткацькі верстати, велику колекцію національних костюмів з Волині та інших куточків України, елементи жіночих прикрас — дукати, збірку архівних світлин та вишивки.



Фото надано автором

Багато представниць на мить ставали моделями: їм пов'язували хустки так, як колись їх носили волянянки. Також пройшли майстер-класи із ткацтва. Золочів'яни побували в ресторані «Аусторія», де по смакували білим волинським борщем та зеленими варениками з рибкою. Дорогою додому послухали історію Підгорецького замку та каплиці Живуцьких (тепер тут розташована греко-католицька церква). У Підгорецькому монастирі Благівіщення Пречистої Діви Марії учасники мандрівки помолилися на вервиці за припинення війни і перемогу України.

Володимир ДІДУЛА

Виставка Ірини Миколів у Любліні



Фото з фейсбук-сторінки Ірини Миколів

14 липня у залі «Хатки Жака» Університету Марії Кюрі-Склодовської відбулося відкриття виставки Ірини Миколів під назвою «4.5.0». На ній представлені роботи студентки факультету мистецтв — художній диплом «Метафоричні картини» та колода карт «МАК 4.5.0». Це ілюстрації, зроблені на основі пережитого досвіду та спогадів людей, які постраждали внаслідок російсько-української війни з 2014 року і до сьогодні.

Джерелом ідеї проєкту стали дослідження психологічної реабілітації. Одним із засобів лікування посттравматичного стресового розладу (ПТСР) є метафоричні картки, мета яких — викликати асоціації та спонукати людину до розмови. У співпраці з психологінею Людмилою Новіцькою та ветеранкою і поеткою Оленою Герасим'юк Ірина Миколів створила колоду «МАК 4.5.0». Вона складається з 86 ілюстрованих карт — кожна з них створена на основі 3-4 схожих свідчень. Ці картки зараз використовують психологи при реабілітації біженців, військових та цивільного населення України.

В основі цієї роботи — історії понад сотні людей, які зіштовхнулись із травматичним досвідом та поділилися своїми емоціями і спостереженнями з розробниками проєкту. Серед опитаних респондентів є чинні військовослужбовці, ветерани та їхні родини, добровольці, внутрішньо переміщені особи, учасники Революції гідності, люди, які пережили досвід полону, волонтери, діти.

Серед 86 сюжетів кожен може знайти історію, яка відгукнеться особисто йому, адже основна мета метафоричних асоціативних карт — самопізнання та робота з власними переживаннями. «МАК 4.5.0» передусім є художнім проєктом, тому авторки зазначають, що його можна використовувати для естетичних цілей, власної творчості чи ілюстрування дописів.

Також сюжети карт стануть у нагоді тим, хто висвітлює тему російсько-української війни. Наприклад, колоду можна використовувати для роздумів і пошуку тем для публікацій. Метафоричні карти також допоможуть дорослим, які шукають доступний та нетравматичний спосіб розмови з дітьми на складні теми.

Також організатори події представили 107 картин, виконаних у техніці цифрового живопису. Серед них можна виділити чотири теми: абстрактну, військову, предметну та емоційну. Разом вони утворюють систему символів сучасної України.

Виставка триватиме до 28 серпня за адресою: площа Марії Склодовської-Кюрі 5.

Оксана БАСАРАБА

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl



ПОДІЇ

Літо в «Майстерні»

Перші тридцять задоволених дітей вже закінчили відпочинок у кошалінській «Майстерні», а зараз там перебуває друга група юних «майстернят», серед яких – малеча біженців, мігрантів та української громади у Польщі. Усього заплановано п'ять п'ятиденних турів, у яких візьме участь 150 дітей від 7 до 14 років. Окрім спільних розваг та екскурсій, кожен може тут проявити себе та свої здібності під час майстер-класів, конкурсів та естафет.

Для учасників приготували низку розваг – серед них конкурси, зокрема про Україну та Польщу, полювання за скарбами, вокальні заняття, під час яких діти навчаються не лише співати українських пісень, але і грати на незвичних інструментах – пластикових трубках; учасникам розмальовують обличчя та пускають для них мильні бульбашки. На площу біля греко-католицької церкви у Кошаліні, де проходить відпочинок дітей, приїздить також автобус із морозивом, «майстернята» відвідують Парк розваг «Дикий Захід» у Зеленеві, що неподалік Колобжега, де, крім веселощів, для дітей готують почастинок. А вже на завершення відпочинку малюки беруть участь у майстер-класах з випікання смачних налисників.

— Мені дуже подобається – тут весело, і все навколо незвичне. У мене вже є багато друзів. Особисто я люблю малювати – це моє хобі, – каже Софійка, яка приїхала з Миколаєва.

— А я дуже люблю грати у футбол та бадмінтон, – додає Андрійко й на підтвердження показує синьо-жовтий м'яч, який тримає в руках. Хлопчик родом із Кам'янки.

— Наш пункт допомоги відвідало дуже багато матерів із дітьми, і ми

бачили, що коли мами заповнювали необхідні документи, аби отримати допомогу, або коли розпитували про потрібні для них речі, діти у цей час бігали по залі. Було видно, що їм бракує простору, де вони могли би просто гратися, оскільки не всі вони вже ходили до школи. Саме тоді й виникла думка організувати літні заняття. Ми хотіли, аби біженці мали змогу відпочити, щоби могли інтегруватися з іншими дітьми мігрантів та українською меншиною. А матері мали нагоду відпочити і зайнятися терміновими справами, – каже Дарія Антошко, голова товариства «Майстерня».

Пропозицією організації цікавиться дуже багато людей. Уперше ініціатори ідеї планували групи по 25 людей, однак вже першого дня прийшло понад 30 дітей. Тоді вирішили, що на кожен тур прийматимуть по 30 осіб.

— Малята, які у Кошаліні чи поблизу живуть два, три чи більше місяців, уже заспокоїлись, вони вже можуть проспати всю ніч відносно спокійно.

Мають тут знайомих, отже, трохи інтегрувались. Але до нас постійно приходять матері з дітьми, які зовсім недавно приїхали до Кошаліна та шукають «рідних» українців. Тому ми й вирі-



шили організувати літо в «Майстерні» та збільшити кількість дітей на відпочинку, – каже Тетяна Недова, членкиня організації.

— Мені подобається виплітати синьо-жовті браслети, які ми прикрашали ще й маленькими кульками. Крім того, я люблю забави на свіжому повітрі – тут дуже fajно, – каже Зорянка з української громади у Кошаліні.

— Тут море, гори (мається на увазі Поляновська гора – ред.) й навіть маленька пустеля (Словінський берег, який вважається пустелею над Балтійським морем – ред.), тому у Кошаліні мені дуже подобається. Біля моря я побував уже кілька разів. Найбільше люблю грати в теніс, – каже «майстернятко», яке у Польщі живе вже чотири роки. А його товариш додає, що любить гратися у гру, у якій потрібно забрати прапор у команди суперника.

— Сподобалося також виплітання браслетів, смачними були морозиво та попкорн, тому тут супер, – додають хлопці з України.

Марія – одна з вихователек. Вона каже, що діти задоволені та щасливі, оскільки мають нагоду провести час разом з іншими малюками – під час спільних ігор чути сміх та радісні перегукання і розмови, тож учасники табору, попре те, що відчули жажіття війни, можуть тут вести безтурботне дитинство. Під час відпочинку вони знаходять нових друзів, а це – чи не найголовніше.

Цей захід став можливим завдяки підтримці адміністрації Кошаліна, Вроцлавсько-Кошалінської єпархії греко-католицької церкви, підприємства «Meden-Inmed» та мережі крамниць NETTO. Крім того, відпочинок малечі фінансує кожен, хто купив репродукцію малюнків дітей біженців із виставки «Я покажу свою Україну» – наразі вдалося зібрати понад 4 тисячі злотих (статтю про виставку можна прочитати в попередньому номері). Однак фінансів не вистачає, оскільки «Майстерня» готує вже наступні проекти за участі дітей біженців. Під кінець липня товариство хоче знімати документальний фільм «Я покажу свою Україну». Тож кожен може придбати роботи дітей і таким чином допомогти їм. На виставці представлено 50 малюнків. Репродукція у форматі А4 коштує 20 злотих, а плакат 40х50 – 100 злотих. Замовлення приймає товариство «Майстерня» – скontaktуватися можна через фейсбук (MajsterniaKoszalin) або за телефоном 729 840 847.

Крім того, підтримати літній відпочинок дітей та зйомки фільму про біженців можна, переказавши гроші на банківський рахунок організації. Саме так зробило підприємство «Nako Technology» зі Сवेशина, яке передало чек на суму 20 тисяч злотих. Кошти передав «Майстерні» голова управління Даріуш Клімчак.

Допоможімо наймолодшим свідкам війни повернути своє дитинство!

Numer konta Stowarzyszenia «Majsternia»:

37 1020 2791 0000 7502 0112 9444

Анна ВІННИЦЬКА

Фото надала авторка статті



УКРАЇНА

Мова має значення:

історії людей, які почали говорити українською

За результатами опитування соціологічної групи «Рейтинг», в Україні, станом на 19 березня 2022 року, кількість українців, які вважають своєю рідною мовою саме українську, становила 76%, тоді як до початку російської військової агресії цей показник склав 56%. Такі позитивні зрушення допомагають самоідентифікуватися багатьом українцям і переосмислити свою культуру, традиції та, власне, генетичний код. Сьогодні ми розповідаємо історії героїнь, які вирішили розмовляти українською. Кожна з них пройшла свій довгий шлях до мови.

Марина, Донецьк



Марина народилася в місті Харцизьку Донецької області. Українською почала розмовляти в 28 років. З дитинства дівчинка перебувала в російськомовному оточенні, тож українську мову вперше почула в дитячому садочку. Власне, і вчити рідну солов'їну юнка почала з п'яти років. Марина згадує, що спершу вихователі навчали діток найпростіших слів, однак таке студіювання не подобалося батькові дівчинки — часом чоловік навіть міг сваритися за почуті від доньки українські слова.

Попри батьківські настанови, Марина не опускала рук. Пригадує, що, ставши дорослою, навіть питала у батьків, чому родина не може розмовляти українською, живучи в Україні, однак конструктивної відповіді не отримала. Дівчина не засуджує родичів — зізнається, що великий вплив на них мала російська пропаганда, яка роками вбивала в голови людей наративи про «историческую русскую землю». Переломний момент для героїні настав у підлітковому віці, коли дівчина напрочуд добре вивчила українську мову.

«Першу невдалу спробу повністю перейти на українську я здійснила в 22 роки. Це був 2014 рік, ОРДЛО і повне розуміння, що мова має дуже велике значення, адже знайомі з Донецької області, які там залишилися, казали, що голосували за так звану ДНР, бо „ушмеляют русскоговорящих“».

Питання, про яке я згадувала на початку: „Я в Україні, то чому я розмовляю російською?“ — супроводжувало мене усе життя. Чоловік теж російськомовний. Якось наша розмова торкнулася дітей, і я тоді сказала, що хотіла б, аби малюки розмовляли рідною мовою, однак він не погоджувався», — каже Марина.

Дівчина вирішила вдатися до компромісу — якщо коханий знайшов би логічне пояснення, чому діти мають говорити російською, народившись в Україні, тоді б з її боку не було претензій. В 2020 році пара отримала радісну звістку: на сім'ю чекало поповнення. Не знайшовши аргументів, коханий Марини погодився перейти на українську мову. Труднощі

виникли з батьками — героїня пригадує, що новоспечені бабуся й дідусь спершу обурилися такому рішенню, але все ж дослухалися до доньки.

Олеся, Донецьк



Олеся також родом з Донецька. Свою історію дівчина називає подібною до десятків інших, однак це не зовсім так. Наша героїня народилася та росла, вбираючи в себе багатокультурні традиції своєї сім'ї. Крім того, історія Олеси демонструє, що кохання здатне на великі речі.

«Я народилася та виросла у Донецькій області, у російськомовній родині. Мама українка, а тато — вірмен. Обидві мої бабусі — з Росії, батько матері — зі Львівщини, а другий дідусь родом з Грузії. Тож в собі я маю багато різної крові, а любов до України — одна і назавжди, попри мою російськомовність. У 2014, все покинувши, я зі своєю родиною переїхала до Києва, не прийнявши окупацію рідного Донецька».

І вже тоді я поступово почала спілкування українською мовою. Так, не всюди і не завжди, але почала. Знаю українську непогано, бо вчилася у школі добре. Зараз, з початком нового етапу нашої війни з росією, я вирішила остаточно перейти на українську мову, і перш за все, у соцмережах. Для мене це важливо.

У побуті я залишаюся російськомовною, бо маю родичів, знайомих і друзів, яким так зручно. Скажу відверто, що мова — це важливо, але вона точно не є приводом для чвар усередині самої країни.

Я вважаю, що саме багатонаціональність та мультикультурність нашої країни з українською родзинкою робить її такою унікальною. Бо Україна завжди була саме мультикультурною, і це знають всі — про це мені розповідав мій дід, родом зі Львівщини», — каже Олеся.

Анастасія, Житомир

Анастасія вирішила перейти на українську мову в 27 років. Дівчина має чимало друзів та родичів, з якими ще спілкується російською. Попри те,

героїня почала вести україномовні соцмережі — цей крок для неї дуже важливий. Згадує, що на неї позитивно вплинули українські інфлюенсери. Своїм вчинком Настя також надихає фоловерів перейти на рідну мову.

«Я не можу назвати себе повністю україномовною людиною зараз: в мене є друзі та родичі, які частково або повністю говорять російською, і з ними я теж розмовляю російською. Але рішення перевести усі свої соцмережі на українську я ухвалила за кілька днів до війни, одразу після вже сумнозвісного звернення „Україну вигдав Ленін“».

Це не було раптове рішення, воно визрівало вже певний час. На мене значно вплинули деякі блогери, український твіттер, де поширювали та доводили тезу про те, що російська не є свідомим вибором українців, і зросійщення — це травма. І якось я остаточно збагнула, що доки я пишу російською — я є частиною „руського міра“, люди не ідентифікують мене як українку, і я працюю на створення чужоземного контенту».



Настя зізнається, що в перші дні було доволі важко і незвично. Часом дівчині здавалося, що вона повернеться до російської. Втім, уже за тиждень мова стала кращою, а ще стало легше висловлювати такі емоції та почуття, як сарказм, радість, іронія, сум, сумніви.

«Українська більш образна, жвавіша, емоційніша. Раніше перехід здавався неможливим, бо в мене було майже повністю російськомовне оточення. Але багато з моїх друзів теж перейшли на українську, і це питання відпало само собою. Не повністю, але так, зараз майже 70% моїх чатів у соцмережах — україномовні. Я гадаю, що чим більше людей в чийомусь оточенні спілкується українською, тим легше йому наважитися на перехід».

Суто технічно особливих проблем не було: я закінчила видавничу справу, працювала у медіа. Навіть якщо я не використовувала мову активно останніми роками і трохи підзабула якісь правила, то загальний рівень все ще був пристойним. Гадаю, для багатьох людей тригером є те, що вони бояться поми-

лок, але це не моя історія. Чим більше ти використовуєш мову — тим менше їх ставатиме, тож головне — почати».

Дар'я, Одеса



Дар'я родом з Одеської області. Дівчині 18 років, вона, як і попередні героїні, зростала у російськомовному середовищі. Українську мову почала вивчати у школі, а остаточно рішення перейти на солов'їну допоміг ухвалити твіттер. Однак, як зізнається дівчина, у школі українські наративи не викладали у неї захвату, часом навіть здавалися чужими та незнайомими. Водночас, російськомовний контент був ближчим.

«Власне, замислюватись, що щось не так, я почала далеко не одразу, десь у 14-15 років, і це не було різке усвідомлення — ні, зерна сумнівів були. Вони повільно проростали крізь землю — і першими, хто змусив мене засумніватись, були мої вчительки з історії та української мови. Я досі їм за це вдячна. Врешті-решт, я таки почула їхні настанови — і почала питати себе: чому моя рідна країна здається мені такою чужою?»

Я почала цікавитись Україною і тим, що відбувається в моїй країні, моїм теперішнім, майбутнім та минулим. Рішення перейти на українську не прийшло раптово — я розмірковувала над цим довго, але робила це тихенько та повільно — тільки потроху переходила на українську в соцмережах, і гадала, що це триватиме дуже довго. А потім сталося 22 лютого, коли оголосили „визнання незалежності так званих ЛНР і ДНР“, і я вирішила не тягнути кота за хвіст, і досить різко перейшла на українську майже усюди, але досі не можу сказати, що повністю», — каже дівчина.

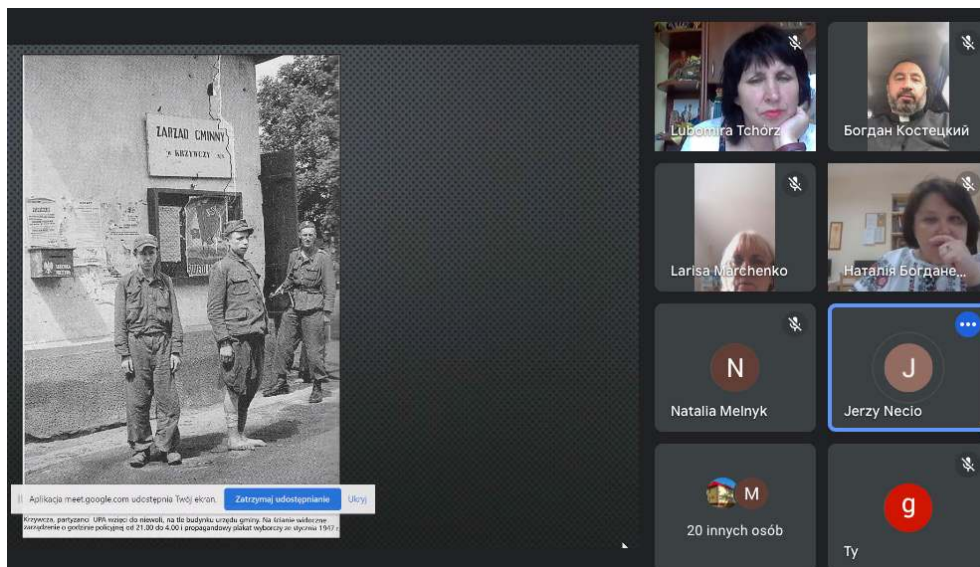
Рідні Дар'ї не підтримали її рішення розмовляти українською, тож вдома дівчина спілкується російською. Попри все, героїня прагне опанувати українську мову на належному рівні. Зараз вона впевнена, що це — її рідна культура. Юнка зазначає, що перехід на іншу мову більш складний та довготривалий, ніж хотілося б, але не здається та працює над собою щодня.

Учителям – про акцію «Вісла»

З ініціативи методистки та директорки української школи у Бартошицях Любомири Тхір 8 липня відбулася онлайн-конференція для вчителів під назвою «Українська культурна спадщина на північних землях Польщі та її роль у розвитку національної ідентичності українців протягом 75 років».

Близько 30 учасників прослухали доповіді про акцію «Вісла» та греко-католицькі храми на Вармії та Мазурах. Першу з тем представив вчитель історії в українському ліцеї у Гурові-Ілавському Юрій Нецьо. Він зауважив, що українці у Польщі про акцію говорять або коротко і змістовно, як у підручнику, або довго, наводячи сімейні спогади, досвід, місця перебування, втрачене майно тощо. «Мені здається, що найбільш доцільно говорити про 1947 рік у контексті культури та ідентичності», – відзначив історик. Адже акція «Вісла» перервала багаторічне проживання українців на своїх землях, а це донині має вплив на функціонування цієї громади. Доповідач наголосив, що нинішня поведінка російських окупантів в Україні багато в чому нагадує 1947 рік. московський диктатор, який мріє про відбудову радянського союзу, також насильно вивозить українців, русифікує їх, і там, де може, створює окупаційні адміністрації. Ті, своєю чергою, знищують українську культуру та мову. Під час акції «Вісла» польський комуністичний апарат робив схожі речі.

кремль створив в Україні квазі-республіки, що може бути черговою паралеллю, оскільки Польська народна республіка, створена у 40-х роках, також була повністю підпорядкована московській владі. Нині росіяни ув'язнюють свідомих українців у фільтраційних таборах так само, як польські комуністи засиляли у концтабір у Явожні гре-



ко-католицьких священників та інших представників громади. Юрій Нецьо зауважив, що акція «Вісла» не могла пройти без відома кремля і Сталіна, який постійно використовував депортації для досягнення своїх політичних цілей. «Польські комуністи брали з нього приклад», – відзначив історик. Він обговорив також питання обміну населенням між комуністичною Польщею та Україною, зміну кордонів та важливі публікації присвячені акції «Вісла». Юрій Нецьо наголосив, що в депортації поєднуються мілітарний аспект (фізичне вивезення) та суспільний, який полягав у постійному контролі та стеженні за українською громадою. «Тогочасна влада хотіла отримувати

будь-які дані про те, що відбувалося у цьому середовищі, чим воно жило, хто яку роль виконував, хто був ідейним, мав книжки чи контакти з еміграцією», – пояснив науковець.

Він розповів також про прагнення польських комуністів до створення мононаціональної держави, згадавши про те, що до війни одну третю польського суспільства становили меншини, а після війни їх було вже тільки 2-3%. Українці, збережена ними віра, культура та мова були перешкодою до згаданої моноетнічності. Історик зауважив, що, оскільки метою було знищення українців як нації, ці події можна назвати етнічною чисткою. Доповідач обговорив також функціонування української

громади в комуністичні часи аж до моменту демократичних перетворень у Польщі.

Про греко-католицькі храми на Вармії та Мазурах, поява яких нерозривно пов'язана з акцією «Вісла», розповідав журналіст та головний редактор «Благовіста» Богдан Тхір. Спочатку він обговорив постать та значення о. Мирослава Ріпецького, який у Хшанові вже 1947 року створив першу греко-католицьку парафію. Опісля доповідач коротко представив історії понад 20 храмів – і побудованих силами громади, і переобладнаних із колишніх костелів чи світських споруд. Інтер'єр, іконостас чи зовнішній вигляд – кожен храм, за словами редактора, має свою особливість, у чому можна переконатися, відвідаючи їх особисто. Текст доповіді Богдана Тхіра можна знайти на сайті cerkiew.eu. Він повідомив також, що увесь матеріал звітти планують видати друком.

Завершуючи конференцію, Любомира Тхір розповіла про наступні заходи, темою яких буде становище української громади через 75 років від депортації. Вона заохочувала також відвідати фейсбук-сторінку історика Євгена Місила, де можна дізнатися, як підтримати видання його найновішої книги, присвяченої концтаборі у Явожні. Любомира Тхір просила вчителів заохочувати своїх учнів збирати спогади свідків депортації. Результати їхньої роботи могли би стати предметом котроїсь із наступних конференцій. Кожного разу вони проводяться на базі Вармінсько-Мазурського осередку підвищення кваліфікації освітян, учасники отримують спеціальні посвідки, корисні для заяв щодо підвищення на роботі. ■

Григорій СПОДАРИК

УКРАЇНА

Продовження з 5 сторінки →

Лариса, Донбас



Пані Лариса за фахом – педіатрична-алергологиня, жінка народилася на Донбасі. У 59 років вона вирішила перейти на українську мову. Її історія особлива, як і всі інші.

«Я народилась на Донбасі, жила на Черкащині, навчалася в Києві та будувала життя і кар'єру в Кропивницькому, і весь цей час говорила російською. Згодом почала читати ресурси, які розповідають про українську культуру та історію, про що я ніколи не чула в такій подачі і глибині, і більше не хочу нічого російського в своєму житті та житті моїх дітей і онуків.

Я спілкувалась українською з мамою, а вісім років тому, після анексії Криму та окупації Донбасу, на українську мову перейшла моя донька. Після цього в сім'ї стало більше рідної. І тільки зараз прийшло глибоке усвідомлен-

ня всього того столітнього болю, гноблення і знищення росіянами всього українського: в царській росії, в союзі і за часів Незалежності.

Ми українці, і маємо цим пишатися! Мова – це наша ідентичність і наша багатостраждальна історія, і мільйони закатованих... Ми в боргу перед українцями минулих поколінь, яких нищили за те, що вони – українці, за те, що говорили українською», – ділиться пані Лариса.

Ангеліна, Новомосковськ

Дніпропетровська область, місто Новомосковськ. Саме звідти родом наша наступна героїня Ангеліна. Дівчина виросла в російськомовному середовищі, тож переходити на іншу мову було дещо складно, однак Ангеліна наважилася на цей крок в березні 2021 року.

«Звісно, я вчила українську в школі, але ніколи не спілкувалася нею в побуті. Виняток становили розмови з дідусям, бо він жартома називав мене «малою москалькою». У мене мультикультурна сім'я, родичі по мамі – виключно українці, а от тато мій з росії (хоч і переїхав з родиною до України ще за радянських часів). Так і повелося, що говорили ми вдома російською».

Чималу роль для Ангеліни зіграла її професія – жінка працює в сфері телебачення, веде новини. У 2014-му вона наполягла на тому, щоб редакція почала писати сюжети українською. Також у пригоді стала освіта, здобута героїнею.



За фахом філологиня, вона завжди цікавилася витоком мов.

«Спершу я почала писати українською мовою дописи в інстаграмі. Я досить активно вела свій блог про екологію, часто виходила в сторіз – і, звісно, коли вже пишеш українською, то було б дивно нею не розмовляти. Було лачно. Аудиторія російськомовна, всі друзі – російськомовні, всі родичі – російськомовні. Навіть чоловік під боком – і той російськомовний.

Та я наважилася – і, неочікувано, отримала безліч підтримки та позитивних відгуків. Дехто навіть писав, що й сам би хотів спробувати перейти на українську, та не наважується. Це мене надихнуло. Трохи згодом, десь за тиждень, я зрозуміла, що дивно вести інстаграм українською і продовжувати спілкуватися російською. І я оголосила тиждень української мови. Повідомила про це на роботі та вдома. Просто сказала, що хочу спробувати і подивитися, що з цього вийде. Так і почала говорити українською. Спершу було дуже складно. Я, власне, подумки перекладала з російської українською. Та минув тиждень, і я наче по-іншому на себе подивилася. Не буду прибіднятися – гордість взяла, так я й продовжила.

Якоїсь миті ти починаєш розуміти, що саме мова несе в собі цей генетичний код нації. Зараз я вже не перекладаю в своїй голові з однієї мови іншою. Я міркую українською, читаю книги з українським перекладом, дивлюся фільми та відео українською. Навколишні вже звикли, часто чую компліменти з приводу того, яка ж я молодчина. Дехто намагається в розмові зі мною говорити українською, та видно, що люди чомусь соромляться. Напевно, дуже і дуже глибоко засів ось цей комплекс меншовартості. Я ж тишуся, що змогла його позбутися», – каже Ангеліна. ■

Тетяна СЕМАКОВСЬКА

Усі фото надані героїнями статті

ІНТЕРВ'Ю

«Я не хочу, щоб учні зосереджувалися на копіюванні»

Навчання в українській школі пов'язане з додатковими обов'язками. Однак це не заважає досягати успіхів з різних предметів. Нещодавно це довели восьмикласники Початкової школи ім. Лесі Українки в Бартошицях, відмінно склавши іспит з польської мови. Про їхній успіх розповідає багаторічна полоністка і опікунка учнів Данута Рогунь.

У чому полягав успіх цьогорічних восьмикласників у вашій школі?

За даним Окружної екзаменаційної комісії, на іспиті з польської мови вони отримали результат 77%. Це дає найвищу позицію за 9-бальною (станайною*) шкалою. Таке трапилося вперше, хоча у минулі роки теж були непогані результати. Цьогорічний результат дав школі перше місце в місті та повіті і третє — у воєводстві.

Як виглядала підготовка до екзамену?

Ми домовилися працювати так, аби повторювати багато матеріалу. Була також додаткова година занять з польської мови, які я проводила на волонтерських засадах. Можна сказати, що між мною та учнями був емоційний зв'язок, оскільки я була також їхньою класною керівницею. Додатковою мотивацією була участь в кураторійному конкурсі з польської мови. До нього ми готувалися в межах гуртка з польської. Під час літніх та зимових канікул учні також приходили і вчилися. Варто зауважити, що це були діти, які за підсумками першого семестру не мали особливо високих оцінок. Найвищою було четвірка. Але пізніше у нас були три лауреатки і дві фіналістки у згаданому конкурсі. Це майже половина мого класу.

Як сприйняли цю перемогу самі учні?

Звісно, вона їх порадувала. Хтось увесь день не міг повірити у те, що став лауреатом. Інші говорили, що тепер вірять у свої сили. Якраз до цього я їх завжди заохочувала. Треба також пам'ятати, що навчання — це процес. Часто батьки хотіли би побачити результати швидко. А тут треба помаленьку, не все відразу. Не завжди оцінка є найважливішою. Часом похвала чи добре слово від учителя також допомагає. Я мала учня з логопедичними проблемами, якому спочатку вдавалося написати максимум 3-4 речення. У восьмому класі він уже писав твори на 150-180 слів. Я сказала йому, що він переможець, і це підбадьорувало його, може, навіть більше, ніж оцінки.

Дуже приємно, що мене постійно відвідують випускники, причому частіше — ті, які не були найуспішнішими. Вони приходять сказати — у мене все добре, я справляюся. Часом хваляться тим, що почали читати книжки. Деякі приходять навіть щотижня. Такі моменти, певно, — одні з найкращих у праці педагога.

Що ще допомогло у досягненні успіху?

Це був звичайний клас зі «слабкішими» і «сильнішими» учнями. Але було й багато систематичної роботи, довіри до мене як до вчительки і емоційний зв'язок. Ну, і чесна домовленість. Вони знали, що спочатку будуть працювати понаднормово. Якщо з чимось не всти-



гали — я просила їх чітко вказати, на коли завдання буде готове. Вони знали також, що в будь-який момент можуть прийти до мене із запитаннями.

Вивчення мов — це взагалі специфіка наших шкіл. Чи мало це тут якесь значення?

Напевно, знання української як ще однієї слов'янської мови було корисним. Деякі правила можна легше запам'ятати, знаючи її. У літературі теж можна шукати паралелі. Наприклад, у творчості Юліуша Словацького, який пише про Україну.

Як молодь ставиться нині до предмету «польська мова»?

Частина з них розуміє, що лауреати конкурсу звільняються від екзамену. Як би не було, це екзаменаційний предмет, і бали враховуються при вступі до ліцеїв. Отже, хоча би через це їм важливо його вчити. Зрозуміло, не всі є і чи будуть полоністами. Але як і за математику чи іноземну мову, тут можна отримати бали, і це мотивує.

На основі вашого досвіду — інтернет допомагає чи заважає у навчанні?

Якби не було інтернету, учні більше читали би літератури. З неї завжди можна взяти щось, чим можна було би поділитися на уроці чи в розмові. Тепер діти нерідко кажуть: «Мені шкода часу на книжки». Я це трохи розумію, це ж провина не самих дітей, а того, що світ навколо нас змінюється. Може, колись взагалі не буде традиційних паперових книг, тільки електронні версії. Але поки що вони є і тішать навіть своїм запахом друкарської фарби. Так само з писанням — ми як учителі бачимо, що почерк нинішніх учнів не такий каліграфічний, рівний. Але вони мусять вправлятися у письмі від

партою, дошкою, вчителями, друзями, поїздками на екскурсії. Вони писали про те, що цей час вже ніколи не повториться, як і дитинство загалом.

Як виглядає вивчення польської мови у випадку учнів з України?

Із ними ми працюємо вже кілька років, оскільки до школи приходять діти мігрантів. Тут рецепт успіху такий самий. Просто треба багато читати, особливо оригінальних текстів — їхні фрагменти все одно краще запам'ятовуються, ніж якісь короткі описи змісту твору. За умови, що діти виконують ці вказівки, я можу їм допомогти. Наприклад, у мене була учениця, яка почала з нуля, а потім найперша у класі прочитала «Аню з зеленого пагорба».

Щодо дітей, які потрапили до нас через війну, — серед них є ті, що пропустили багато уроків. Водночас їх часто просто немає у школі, вони не хочуть приходити на додаткові уроки з польської мови. Учити граматики їх легше, бо вони працюють разом з усім класом. Натомість у випадку літератури місцеві учні далеко попереду, і тут виникають проблеми. У такій ситуації ми читаємо фрагменти творів чи дивимося художні фільми. Але основне — це бажання: якщо учень хотітиме вчитися, то все вдасться. На мою думку, на в міру вільне володіння мовою треба працювати три роки. Здібній дитині це може вдатися за два роки.

Які ваші рекомендації учителям, які хотіли би мати подібні досягнення?

Безперечно, важливим є зв'язок з учнем, що опирається на рішучість і послідовність. Діти люблять, коли вчитель не кидає слів на вітер. І якщо він чогось від них вимагає, то й сам повинен вкладати багато зусиль у підготовку до уроків. Я також аналізую індивідуально з дитиною кожну її роботу. Якщо не встигаємо, і учні не проти попрацювати на перерві — робимо й так. Важливими є також додаткові заняття, підготовка до конкурсу чи як у нас — шкільна газетка. Тобто все, що дає можливість удосконалюватися.

Звісно, важить також співпраця з батьками. У нас велике значення має те, що успіхи учнів директорка Любомира Тхір представляє публічно. Це для дітей — не лише привід до радості і гордості, але й мотивація до подальшої праці. Отже, на успіх працюють не лише конкретний учень та вчитель. Ця ситуація нагадує вибори — на перемогу одного політика працює команда людей. ■

Григорій СПОДАРИК
Фото автора розмови

* Слово було створене від англійського «standard nine». В українській мові шкала має назву «стандартна дев'ятка» або «дев'ятибальна шкала». Використовується в польській системі освіти.



Вшанування пам'яті жертв акції «Вісла», на першому плані – Григорій Трохановський

Ювілейна 40-ва «Лемківська ватра»

Фестиваль «Лемківська ватра» у Ждині – це час щорічних зустрічей, надзвичайно важливих для лемків. «Ватра» мандрувала Лемківщиною: спочатку – до села Чарна поблизу Усця-Горлицького, потім – до Ганчової, Бортного й аж до Ждині. Спершу це були невеликі неформальні зустрічі, які з часом трансформувалися у сучасний формат великого фестивалю. Усі ці зміни є плодом багаторічної праці різних людей. Чимало з них пам'ятає ще виселення з рідної Лемківщини.

Цьогорічний фестиваль був приурочений до 75-ї річниці акції «Вісла», тому відбулося багато заходів, дискусій та концертів, присвячених пам'яті жертв примусових переселень у 1947 році.

– Дуже важливо, що ви – разом із нами у такий значущий момент. Співпали кілька ювілеїв. Круглі дати. 75-річчя акції «Вісла», 40-й ювілей «Ватри». Але сьогодні також минає 150 днів від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. 150 днів позбавлені хвалюби і



Юлія Дошна

Бога росіяни гвалтують, грабують і вбивають українців. Вони знищують близьку нам, лемкам, українську державу. Значну частину нашої громади ідентифікують і вона сама ідентифікує себе як складова української нації, – звернувся зі сцени до гостей Григорій Трохановський, голова Об'єднання лемків. Діяч організації зазначив, що ці 150 днів також показали, наскільки Україна важлива для Польщі та поляків. – Я щиро вірю, що братерство, яке утворилося протягом цих 150 днів, триватиме 150 років і навіть довше.

У перший день свята відбувся концерт «Ватра солідарна з Україною». Під час нього Об'єднання лемків збирало кошти на підтримку українських воїнів.

На цьогорічній сцені у Ждині виступали виконавці різних жанрів і стилів. Хоча вони живуть у різних країнах – Польщі, Україні, Словаччині, Сербії – їх єднає спільна любов до музики та лемківської культури.



Єпископ Вроцлавсько-Кошалінський УГКЦ Володимир Юшак, архієпископ Перемисько-Горлицький ПАПЦ Паїсій, митрополит Перемисько-Варшавський УГКЦ Євген Попович та єпископ Ольштинсько-Гданської єпархії Аркадій Трохановський

Традиційно відбулися різноманітні майстер-класи з рукоділля, авторські зустрічі, дискусії, спортивні змагання. Як і кожного року, організатори також підготували місце для інтеграційних ігор наймолодших учасників «Лемків-

ської ватри». І так само традиційно пішов дощ. ■

Ширший репортаж про Ватру – в наступному номері.

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

Медом тече Лемковина



Дідове повідали, же: *Хто мед пие, тот довго и здорово жыє*. Гнеска на квітнучых луках Лемковини пасутся не лем коровы, але и працювиты пчолкы. Понагляют ся зобрати як най-веще скарбів натуры, жебы обдарувати нас «солодким золотом», котрого чудове діня, хоцкі ишы не до кінця збадане, и так не годни зме перехвалити.

З величыном пасікы ест подібні, як зо стадом молочных коров. Колиси

нашы дідове ци няньове тримали по 4-5, гора 8 улиів, а гнеска до тых циферок треба дописати по єднім, а часто и по два зєра. Певно не є такого місця на землі, поза Лемковином, де бы краще заквитал май, солодше пахла липина, або весільше бінчали пчолы.

Нашы няньо тяжко гарували, одпочывали хыбаль лем товды, кед спали. Зрештом, кілко їхнього спняча было, лігали коротко перед півночом, а на ногах были зас, кед сонце лем ишы думало сходити. Недовго тіж жыли, але стигли створити нам достатне жытя и обдарувати неєдним благом. Выховали зме ся на меді, не бракувало нам ничого, хыба же «птасячого молока». Родиче навчили нас каждой газдівской роботы, шаны для другого человека и його труда. Дали нам знаня, котре придає ся в жытю. То дякы їх школі знам, кілко пчолиного труда, знаня и заходу пчоляря вымагаг каждый слюічок «кошерного» меду, котрый барз люблю и прикро было бы ся мі без нього обыйти. Купую лем в справдженых пасіках, а таких дякувати Богу на Лем-

ковині не бракує. Правдивы пчоляре добрі знають, же: *Хочеш пчолы тримати, треба ся на тым знати*.

Од маленкосты звыкла єм, же при хыжы было пару улиів, а бінчання пчіл было для нас чымси природнім. Няньо барз любили пчолы, вчыли нас звичаів тых пожыточных мух, вказували, кади перелітуют на поле и як вертають з багажом. Як ся пчолы в маю выроят, то віз сіна стоять, а пізнийший рій то вышмар на гний. Юж яко парулітні діти потрафили зме познати, коли пчолы сут неспокійны, або зачынають ся роіти – часто в майовий, бурьовий час. Товды скоро летіли зме по няня, а як родиче были далеко в поли, то кричали зме и махали білом плахтом, на знак, жебы няньо скоро понагляли ся домів. Закля няньо в дырды прилетили, мачали зме чатинову мітлу в воді и як найвыше кропили пчолы – же нибы то зачынат ляти, жебы ся нигде не wybierали, лем вертали до улия. Часами їх тото кус збаламутило и кус опізнило выльот рійкы, же няньо стигли прилетіти з поля и заняти ся розбінчаныма мухами.

Коли приходила пора браня меду, помагали зме вшыткы. Няньо приносили в подолжній балійцы повны рамки, а мы діти з мамом робили зме решту. Скоро опанувала єм штуку одсклепляня меду, деликатні, жебы не знищити вошыны. Старшы братя перекладали рамки и вірували в деревяній медарці, а мама над вшыткым панувала, жебы зме дафто не выцапили, як то лем діти потрафлят. Понагляли зме ся праві як пчолы, а вшытко одбывало ся в солодких опарах, переламаных дымом з підкуряча.

Няньо при пчолах не ужывали рукавиц, робили голыми руками, деликатні згартали мухы гусячим крилом, жебы не здусити ани єдної. Днес на Лемковині мож ишы стрінити правдивых пчолярів, котры шануют жытя каждой пчолы, тішат ся нима и дбають про них так, як колиси нашы няньове и дідове.

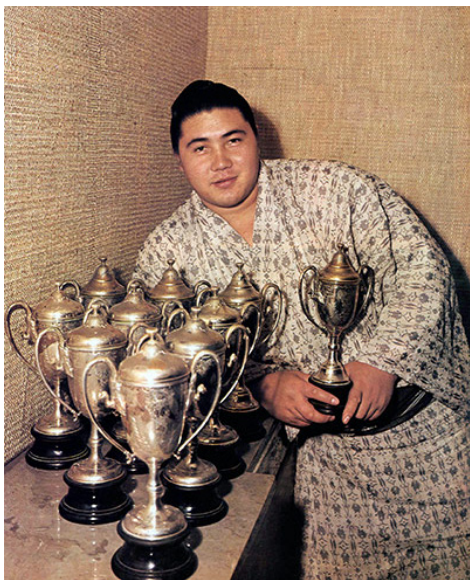
Albert Einstein повіл, же: *Коли выгнут пчолы, човекови останут юж лем штырі роки...* Міркуйме тото! ■

Петрова ПАРАСКА
Фото авторки статті

Історія

Український фенікс

Українці можуть отримати визнання далеко за межами Батьківщини. Навіть, у незвичній справі. Про це уже неодноразово писали на сторінках видання. Та хотілося би звернути увагу на ще одну непересічну особистість – Івана Боришка. Він єдиний сумоїст (незвичний для України вид спорту), який вигравав Імператорський турнір 32 рази і за це отримав титул «великий йокодзуна XX століття».



Насправді, дитинство та юність Івана Боришка (або ж Ная Кокі – так звучить його ім'я японською) були досить складними та не мали жодного стосунку до спорту. Він був четвертою дитиною в змішаній – українсько-японській родині. Народився 1940-го на Сахаліні. А вже через 5 років, коли острів перейшов до складу СРСР, родина розпалась. Батька – Маркіяна Боришка, репресували радянські спецслужби. А мати – Кіє Ная, разом із дітьми перебралась на острів Хоккайдо. Іван більше не бачив батька.

На острові Хоккайдо молодий Ная Кокі допомагав мамі торгувати соєвими бобами на базарі. А в 16 років його запросили на заняття з сумо. Спершу надій на вдалу кар'єру було небагато: Ная важив 75 кг, але саме це змусило його

вдосконалювати свою техніку. Згодом він набрав ще 60 кг, що в поєднанні з відпрацьованими прийомами зробило сумоїста непереможним. Недарма його «спортивне» ім'я – Тайхо – означає «великий фенікс». Його вчителі казали: «З таким розмахом рук ти не просто йтимеш до перемоги, а летітимеш».

І вони не помилилися: Іван став вибивати з килима одного за іншим місцевих сумоїстів. І вже в 21 рік отримав найвищий титул у сумо – Йокодзуна. В Японії він так і залишився наймолодшим носієм цього звання. Пізніше Тайхо 32 рази поспіль вигравав найпочесніший Кубок Імператора. Починаючи з 1968-го, йому вдалося провести серію із 45 боїв без жодної поразки. Тайхо став народним улюбленцем. Його поважали, захоплювалися боями.

Свою спортивну кар'єру Тайхо закінчив у 1971-му та очолив школу Тайхо-бея. А через шість років внаслідок інсульту ліву частину його тіла паралізувало. І хоча він як фенікс згодом відновив рухливість, все ж уже не міг бути таким активним як раніше. У 2005 році він пішов на пенсію та очолив музей сумо у Токіо.

Наприкінці життя Тайхо цікавився своїм українським корінням. Його батько помер ще 1960-го. Але Тайхо все одно приїхав в Україну у 2002 році. У Рунівщині (сучасна Харківська область) зняв на відеокамеру місце, де стояла дідівська хата, набрав води із криниці, взяв рідної землі. Також під час візиту в Україну славний сумоїст відвідав у Харкові турнір з сумо. З його дозволу змаганням присвоїли ім'я сла-



ветного сумоїста. Відтоді Кубок Тайхо Кокі розігрують в Україні щорічно.

Внесок спортсмена у розвиток сумо дійсно неоцінений. І в самій Японії цінувались не тільки його спортивні досягнення, фенікс-Тайхо був дуже популярною постаттю в країні. Ще за життя у Японії йому спорудили величний пам'ятник. У 2009 році йому, першому з сумоїстів в Японії, вручили орден куль-

тури. А в 2011-му і Україна відзначила досягнення Тайхо Кокі орденом «За заслуги» III ступеня. Тоді ж в центрі Одеси з'явився пам'ятник видатному сумоїсту з українським корінням.

Стаття підготовлена за матеріалами архівів та інтернет-ресурсів.

Олена ГУМЕНЮК

Фото з сайту taiho-yokozuna.com



94% українців за демонтаж герба СРСР

З ініціативи Українського інституту національної пам'яті та Міністерства культури та інформаційної політики України в онлайн-застосунку державних послуг «Дія» запустили опитування «Що будемо робити з гербом СРСР на щиті монумента „Батьківщина-Мати“?»

Уже багато років в різних колах обговорюється доля зображення на щиті статуї Батьківщина-Матір, яка стоїть в столиці на печерських пагорбах над Національним музеєм історії України у Другій світовій війні. До цього часу там зображено герб неісну-

ючої держави – СРСР, яка крім всього іншого мала тоталітарний режим.

«Ми вдягали її в маковий вінок, декілька разів підсвічували кольорами українського прапора, ми знаємо, що вона наша Батьківщина-мати, але є одне «але». З 24 лютого процес поз-

бавлення нашої країни від символів радянського минулого інтенсифікувався, і ми це усіляко підтримуємо через врахування суспільної думки та дотримання норм закону», – зазначив міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко у своєму зверненні.

Технічний процес звільнення Батьківщини-Матері від радянських пережитків – процес досить непростий з питання безпеки. Важливо це зробити так, щоб через зміну навантаження монумент не пошкодився. Для цього мають бути залучені спеціалісти – інженери та архітектори.

Українцям запропонували проголосувати, як саме вони бачать зміни до монумента:

- Залишити все як є.
- Зняти герб СРСР і залишити щит чистим.
- Замінити на тризуб – Державний Герб України.

Голосування тривало в застосунку «Дія» два тижні, за варіант тризуба проголосувало 85%, за те, аби зняти герб – 9% і лише 6% хочуть залишити все, як є.

Ескізні проекти мають ілюстративний характер і надані групою волонтерів-розробників: керівник групи Володимир Теньов, конструктор-розробник Ігор Гуцуляк, художниця-дизайнерка Світлана Фіалковська.

Український інститут національної пам'яті
Фото з сайту УІНП

**Фонд
Український
Народний Дім
у Перемишлі**

**Fundacja
Dom Ukraiński
w Przemyślu**

ul. Kościuszki 5

37-700 Przemyśl

PLN:

88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

**ПІДТРИМАЙ
РЕМОНТ
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО ДОМУ
В ПЕРЕМИШЛІ!**

КУЛЬТУРА

Північне Підляшшя –
понад чверть сторіччя з «Купалою»

Старе минає, приходить нове... Ще пів століття тому лише у наукових публікаціях можна було прочитати, що й поміж Бугом та Біловезькою Пущею також живе українське населення. Але незабаром почалися зміни у людській свідомості, унаслідок чого виник Союз українців Підляшшя з центром у Більську – організація сьогодні налічує вже 30 років.

Не набагато молодшим є і найбільший літній захід підляських українців – фольклорний «На Івана, на Купала», який 16 липня вчоргове зібрав тисячі глядачів у селі Дубичі-Церковні. Перші два роки подія відбувалася біля річки Нарви неподалік села Плєски, що на шляху з Більська у Білосток, але від 1998-го вона вже «прописана» у романтичному урочищі Бахмати, де над водосховищем на ріці Орлянка природа створила своєрідний натуральний амфітеатр.

Цього року «Купала» міг би бути на Бахматах двадцять п'ятий раз, але перешкодила пандемія, через яку у 2020 році купальська подія пройшла лише наприкінці серпня у мініскансені коло Козликів (так само над Нарвою). Ми-

нулого року все повернулося на старі місця, і коли приходить субота після празника Петра й Павла, настає час рушати «на Купалу». Поїхав і я...

Якщо подія відбувається під відкритим небом, то на одному з перших місць стоїть погода, яка, може, й не нашкодить артистам, адже сцена розташована під дахом, але глядачам напакостити може. Цього разу передполудень був чудовий, але чим ближче до 17, коли все мало починатись, тим більше з'являлося хмар на небі, а згодом почався дощ. Хто знає – може, хмари заплакали, бо вже відійшов у минуле час, коли, як переконують етнографи, не було села, де молодь би не влаштувала купальського обряду.

Як би не було, частина концертної програми пройшла під дощем, місяць – досить рясним, тому, хоч народу і з'їхалося, як і кожного року, чимало, перед сценою вистояли лише найзвзятіші. До речі, люди і для такої ситуації мають свій коментар – «На дощ всі чекають, а як прийде – то всі від нього тікають». Завдяки сучасній техніці слухати пісні можна і з віддалі – з-під дерев та з машин. Згодом дощ як прийшов, так і пішов, не чекаючи моменту, коли почне грати ольштинська «Горпина», а відтак відбулося й пускання вінків на воду. Отже, хто змок – той встиг трохи просохнути, хто сидів удома – той доїхав і, як і кожного року, сцену і берег водосховища заповнило море людей.

Як підкреслила голова Союзу українців Підляшшя Марія Рижик, культурний захід був присвячений Україні, яка бореться з російським загарбником, що анонсували й плакати з написами: «...а ми тую червону калину підіймемо...». Звісно, виконавців з України, яких зазвичай прибувало по два-три колективи, цього разу майже не було. На сцені виступила лише Галина Куришко, що раніше приїжджала у складі фольклорного «Дуліби», виконуючи народні пісні у сучасному аранжуванні. Тому фестиваль був передусім презентацією досягнень місцевого музичного середовища, а отже – найтісніше пов'язаних з українською організацією ансамблів «Гілочка», «Ранок» і «Родина» та більш різношерстих лавреатів цьогорічного Конкурсу української пісні «З підляської криниці» – з Білостока, Більська, Гайнівки, Орлі, Парцева.

Найчастіше на сцені з'являвся більський «Ранок», у якому є кілька вікових груп, а ще танцювальна секція – молодь із Більська та Черемхи («Гілочка») презентувала купальські пісні та пускала на воду вінки. Видовишний фінал влаштували ольштинські гурти «Горпина» і «Тугай-Бей». Голосистими виявилися також співачки з Більського будинку культури, які у складі гурту «Золото» виступили з піснею «Стефанія» цьогорічних переможців Євробачення – репчастину виконала Вікторія Гаць, яка також співала соло твір Христини Соловій «Океан».

Звісно, список виконавців, вартих згадки, – довший, усе ж це завдання – для більш музично обдарованого критика. Як-не-як сезон заходів з українською піснею, який у жовтні завершить фестиваль «Підляська осінь», – відкритий. ■

Юрій ГАВРИЛЮК
Фото автора статті



КУЛЬТУРА

До ювілею мисткині



Автор світлин Мар'ян Горбачек, 2011

▲ Поетка на Татарському кургані в Перемишлі

Відома поетка Міля Лучак (Міля Володимирівна Лучак-Горбачек) народилася 1 серпня 1937 року в селі Військо біля ріки Вігор, що неподалік Перемишля. Під час війни перебувала з батьками на примусових роботах у Німеччині. Повернулася 1945 року в рідне село, але у 1947 році під час акції «Вісла» була переселена на Мазури, де жила в Оструді. У 1985 році переїхала до Перемишля, де живе та працює.

Закінчила Варшавський університет, навчалася також в університеті ім. Тараса Шевченка у Києві. Працювала як методистка російської та української мов у школах Вармії і Мазур, а з 1985 року — в Перемишлі. Брала активну участь у житті української громади в Польщі. Друкувала свої твори в виданнях УСКТ і ОУП: «Нашому слові», «Нашій культурі», «Українських календарів» і в «Українських альманахах», а також в літературних виданнях в Україні, США, Румунії, Німеччині, Канаді та Угорщині. Від 2001 року вона — авторка щорічника «Український літературний провулок». У 1963–1980 роках за політичні погляди її не друкували видання УСКТ.

Міля Лучак є членкинею Національної спілки письменників України (з 2002 року), авторкою численних збірок поезії.

Літературний портрет поетки та письменниці Мілі Лучак складається з багатьох елементів і є важливою частиною нашої суспільно-культурної реальності. Це біографія, у якій на чільному місці знаходяться поетичні

збірки, прозові та драматичні твори, у яких авторка описувала складне життя, пов'язане з війною та акцією «Вісла». Під час війни Мілю з батьками вивезли до Німеччини, де вона тяжко хворіла на тиф. Після повернення на рідні землі вона стала свідком політичних змін, адже через її село пройшов польсько-радянський кордон. Батьківська хата опинилася на українському (радянському) боці. Родина Лучаків оселилася тоді в будинку маминої родини, але ненадовго, бо 1947 року їх виселили під час акції «Вісла» на Мазури, до містечка Оструда. Там поетка жила до 1985 року, а тоді переїхала до Перемишля з сином Богданом Садовським. Мешкаючи в Оструді, Міля Лучак 1954 року організувала співочий гурток та почала писати поезію. Дебютувала на шпальтах «Нашого слова» (1956). Друкувалася в альманасі УСКТ «Гомін» (1964), але поетичний успіх не став довготривалим. За патріотичні виступи в українських колах — переважно з гуртом «А ми тую червону калину підіймемо» — та за написані в українському національному дусі вірші цензура УСКТ на довгі роки вилучила авторку зі свідомості українського середовища. Із 1963 по 1980 роки Лучак ніде не друкувалася. Лише прихід «Солідарності» у Польщі це змінив. Її в УСКТ вибрали для поїздки до Києва, де Міля познайомилася з багатьма творцями української культури, зокрема з поетом і дисидентом Михайлом Саченком. Саме в Києві поетка читала свої призабуті твори, розмірковувала про українську культуру та розповідала про українців у Польщі, розпорошених переселенням і підданих денационалізації. Після її повернення з України УСКТ видало першу з часів дебюту 1956 року збірку творів Лучак «Любов і мир» (Варшава, 1984), а також «Дітям» (Варшава, 1987). Її вірші повернулися на сторінки «Нашого слова», «Українських календарів». Мілю Лучак друкували у «Дуклі» (Словаччина), «Світовиді» (США), «Зернах» (Німеччина) та в багатьох виданнях в Україні: «Прапор» (Харків), «Дзвін» (Львів), згодом — у щорічниках «Український альманах» та «Український літературний провулок». Важливим виявився 1995 рік, коли у Львові вийшла збірка поезії Мілі Лучак «Ти ще повернешся до мене, сину», а потім 1998-й, коли з'явилася поетична книжка «Нехай прийде Царство Твоє». Оби-

Щирі вітання з нагоди 85-ліття — відомій українській поетці та подвижниці Мілі Лучак

Дорога пані Мілю!

З нагоди Вашого 85-ліття вітаємо Вас та бажаємо Вам здоров'я, творчої наснаги та всього найкращого.

З роси і води!

Члени Національної спілки письменників України:

Володислав Грабан — лемківський поет,

Іван Златокудр, Тадей Карабович,

Юрій Гаврилюк та Женья Жабінська

дві книги були підставою прийняти поетку до Національної спілки письменників України.

У видавництві «Примат» у Білостоці 1999 року вийшла збірка перекладів Мілі Лучак польською мовою «Kwiat czarnej rągrosi»: її поезію перекладали відомі польські митці Ромуальд Мечковський, Ян Леончук, проф. Флоріан Неуважний та багатолітній приятель поетки, автор цих рядків Тадей Карабович. Зустріч зі словом авторки її давніх друзів з Оструди принесла захоплення й відновлення контактів. В інтернеті тоді з'явилася цікава інформація про Мілю Лучак, опублікували переклади її віршів і теплі відгуки про неї.

Початок нового тисячоліття у творчості поетки можна поділити на дві частини. Перша — коли вона видала збірку «Розмова з Богом» (Перемишль, 2008), друга — коли спільно з чоловіком Мар'яном Горбачеком вона надрукувала низку двомовних книг. Вони викликали зацікавлення читачів та стали приводом для поїздок в Україну.

Творчість 2000-х років стала важливою для Мілі Лучак. Проживаючи у Перемишлі, вона дочекалася свого ювілейного видання. У бібліотечі Перемиського відділу ОУП (ініціатор цього задуму — Володимир Пилипович) з'явилася її збірка під назвою «Сімдесят п'ять віршів» (Перемишль, 2011), щоби показати творчий силует поетки та підкреслити, яку важливу роль відіграє її творчість для українського середовища у Польщі.

Ювілей Мілі Лучак, 85-ліття від дня народження — це важлива нагода, аби знову згадати творчий шлях поетки, показати її літературний доробок на фоні краєвиду рідних земель та нашого національного середовища Надсяння. У цей непростий воєнний час можна дати читачеві зрозуміти, чим є Україна у творчому фонді перемиської авторки. Адже її присутність в літературі дарує натхнення і нові твори, важливі для нас.

Тадей КАРАБОВИЧ

Стаття підготовлена за матеріалами Вікіпедії та архіву «Нашого слова»

...
Я на Скалі одна
Відкопую давнину
А тут смерчі шаленіші шалу
Сади ламають і дуби
Димарі зірвані в конвульсіях
в'ються
Хатини кульгавими стали
Безвіконні і бездверні
Очима синьо-сірими у чорноті
Спасіння благають
Там предки...
А я на Скалі одна...

Міля Лучак

5 МАРКЕРІВ БЕЗПЕКИ

НЕ ВТРАЧАЙ ПИЛЬНОСТІ, ПАМ'ЯТАЙ!

Твоєю вразливістю можуть скористатися і ошукати!

ДОКУМЕНТИ
Надавай документи лише офіційним особам.
Зроби і збережи їх електронні копії

ДОПОМОГА
Приймай допомогу лише від людей та організацій, що заслуговують на довіру

СПІЛКУВАННЯ
Не віддавай нікому мобільний телефон.
Будь насторожі при спілкуванні з незнайомцями

ТРАНСПОРТ
Знай, куди ідеш і людей, з якими ідеш. Повідом деталі поїздки рідним чи друзям

ЗВ'ЯЗОК
Завжди будь на зв'язку з рідними чи друзями. Домовся з ними про кодове слово або фразу, яку повідомлять, що ти в небезпеці

527 Дізнайся більше на гарячій лінії з консультування мігрантів
Телефонуй в Україні з 8:00 до 20:00 анонімно та безкоштовно з номерів мобільних операторів України

www.527.org.ua

Любачівщина запрошує!

Хто ще, 75 років потому, пам'ятає своїх предків і цю пам'ять хоче передати своїм дітям та онукам, запрошуємо на Любачівщину:

20.08.2022 о 12:00 Служба Божа в церкві в Горайці, а після – панахиди на цвинтарях в Горайці, Жукові та Новому Селі.

21.08.2022 о 10:00 панахида на цвинтарі в Старому Люблинці, об **11:00** Служба Божа в церкві в Новому Люблинці, а після – панахида на цвинтарі.

Хоча б раз на рік пройдімося стежками наших предків! Хто не може поїхати, закликаємо передати свій внесок на упорядкування цвинтарів та ремонт церкви особам, які поїдуть, або переказати на рахунок: **Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu, ul. T. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl**
Nr rachunku: **50 1600 1462 1838 9708 6000 0006** з допискою: Darowizna na cele statutowe – Lubliniec.

Церкви на Любачівщині чекають на нас! Більше інформації у Олени Комар за тел. 502 168 247.

Колишні мешканці сіл Тростянець і Грозьова та їхні нащадки запрошують усіх охочих взяти участь у зустрічі у рідних селах. Заходи відбудуться 02-04.09.2022 року.

Детальна інформація за номерами:
+48 609 271 201 – Богдан Патра (Тшеб'ятів), +48 666 179 770 – Alina Bacic-Saliszewska (Słupsk)

ПРИЇЗДЖАЙТЕ У РІДНЕ СЕЛО!

Фонд розвитку демократії, освіти, культури та активізації ДЕКА (DEKA), який керує Початковою школою №2 ім. Тараса Шевченка у Білому Борі, організовує набір учнів до початкової школи на 2022/2023 навчальний рік.

Якщо ви зацікавлені у навчанні у школі, зв'яжіться з нами за тел. 94-37-39-026, 94-37-39-020, 511-533-505 або електронною поштою: zs2bb@op.pl.

На сайті sp2bbor.eu можна завантажити документи для нових учнів:

1. Умови прийому учнів до початкової школи.
2. Заява до школи – двомовна.
3. Заява на місце в гуртожитку.
4. Заява батьків про включення дитини/учня до вивчення мови національної меншини в початковій школі.
5. Заява на медичне страхування для іноземців.
6. Згода на проїзд дитини з гуртожитку до місця проживання.
7. Батьківська згода на поїздку.

Необхідні документи:

- ▶ заява про вступ до школи (додаток 1),
- ▶ заява на поселення в гуртожиток (додаток 2),
- ▶ номер PESEL учня,
- ▶ 3 фотографії (підписані іменем та прізвищем і датою народження),
- ▶ фотокопія вашої медичної картки,
- ▶ скорочена копія свідоцтва про народження,
- ▶ копія декларації про вибір лікаря первинної медичної допомоги.

Фонд ДЕКА (DEKA) створив спеціальний фонд стипендій для учнів, які досягають успіхів, дуже добрих шкільних результатів, мають вище середнього рівня знання та досягнення, але часто не мають фінансових ресурсів для продовження навчання. Допомогу отримують учні шкіл з українською мовою викладання у Білому Борі.

Школа також адресує свою пропозицію дітям мігрантів з України, які працюють у Польщі, особливо в Західнопоморському та Поморському воєводствах. Для учнів з України ми пропонуємо заняття українською мовою, а також додаткові уроки польської мови, щоб вони могли швидко адаптуватися у Польщі.

Школа безкоштовна! Крім цього, ми надаємо гуртожиток з цілодобовим харчуванням за дуже низькими цінами.

Шановні друзі! Прихильники та випускники української школи у Бартошицях!

З 24 лютого 2022 року наша школа прийняла понад 50 дітей з України, які були змушені покинути свою Батьківщину через жорстоку війну. Звертаємося до людей доброї волі з проханням подарувати дітям-біженцям трішки радості, щоб вони могли разом зі шкільними друзями відвідати навчальні екскурсії та одночасно пізнавати Польщу.

Важлива кожна фінансова допомога, яку можна перерахувати на банківський рахунок Товариства «Калина».

Nr rachunku: **80 8855 0004 2001 0001 6391 0001** (dla PLN)

Kod SWIFT: **POLUPLPR** IBAN: **PL 80 8855 0004 2001 0001 6391 0001** (dla zagranicznych przekazów)

z dopiskiem: darowizna dla dzieci

Заздалегідь УСІМ дякуємо!

**Любомира Тхір, директорка школи у Бартошицях,
Управа Товариства «Калина»**

Греко-католицька спільнота в Ельблонзі будує нову святиню. З цієї метою проводимо різні заходи, щоб зібрати кошти.

Від імені спільноти греко-католицької парафії Народження св. Івана Хрестителя в Ельблонзі

парох о. митрат Андрій Сорока просить про вплати:

**Parafia Grekokatolicka w Elblągu, ul. Poznańska 2a
Bank Pekao S.A. I oddział w Elblągu
nr konta: 87 1240 1226 1111 0000 1404 5318**



60-ліття

**Дорогим Батькам
Ірині і Володимирові Слюсарам
із Сянока**

**з нагоди 60-річчя діамантового подружжя
бажаємо багато здоров'я, радості, щастя,
побільше гарних подружніх ювілеїв
та Божих ласк на багаті і благодатні літа
спільного життя.**

**Ваші діти – Кася, Єва, Марек,
Богдан з родинами**

ВІДДАМ В ОРЕНДУ продовольчий магазин в центрі
Перемішля. Тел.: 504 450 652. Дзвонити з 17 до 22.

Nasze Słowo

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: **redaktor naczelny** – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny** – Olga Rusina, **redaktor techniczny** – Olga Michaluk, **prenumerata, reklama** – Lesia Korostatewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniarski (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: <http://ukraincy.org.pl>

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. **Nakład** 2300 egz.

Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związku Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00

lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Statki wyrażają точку zoru autorów i nie mogą być uosoblowane oficjalną pozycją Ministra wewnętrznych spraw ta administracji.

